

УДК 338.48:336.2

Богдан Н. М.¹, Осовець О. Е.²

¹ д-р екон. наук, професор Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова

² аспірант Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова

АНАЛІЗ ПОДАТКОВИХ НАДХОДЖЕНЬ ВІД ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ В РЕГІОНАЛЬНОМУ РОЗРІЗІ ПІД ЧАС ПОВНОМАСШТАБНОЇ ВІЙНИ

Туристична галузь України зазнала суттєвих змін в період від початку повномасштабного вторгнення до сьогодні. Один із суттєвих аспектів стану туристичної галузі – це податкові надходження до державного бюджету. Динаміка податкових надходжень від туристичної діяльності країни демонструє різкі контрасти між різними регіонами, що зумовлено насамперед воєнними діями, внутрішнім переміщенням населення і різницею між відновленням економічної активності в одних регіонах України і її падінням в інших.

Метою даної статті є порівняльний аналіз рівня розвитку туристичної галузі України в регіональному розрізі шляхом аналізу податкових надходжень від туристичної галузі.

Аналіз було проведено на основі офіційних даних Державного Агентства Розвитку Туризму України [1] за даними першого півріччя 2024-го року у порівнянні з першим півріччям 2021-го року.

Динаміку податкових надходжень від туристичної діяльності представлено в абсолютному та відносному вимірах.

За результатами аналізу, окреслено наступні тенденції:

1. Частина регіонів показала суттєве падіння податкових надходжень: в першому півріччі 2024 року було сплачено на 12 – 99% податків менше ніж у першому півріччі 2021 року. До таких регіонів відносяться Чернігівська, Миколаївська, Харківська, Запорізька, Донецька, Одеська, Херсонська і Луганська області.

Детальне порівняння першої тенденції наведено в табл. 1.

Таблиця 1

Регіони з суттєвим падінням податкових надходжень

Область	Перше півріччя	Перше півріччя	Відсоткове
---------	----------------	----------------	------------

	2021 року, млн грн.	2024 року, млн грн.	порівняння
Луганська	4.3	0.03	-99%
Херсонська	18.9	1.1	-94%
Одеська	241.8	60.6	-75%
Донецька	22.5	5.8	-74%
Запорізька	34.2	15.5	-55%
Харківська	44.6	22.8	-49%
Миколаївська	15.8	11.1	-30%
Чернігівська	7.7	6.8	-12%

Джерело: розроблено авторами за [1]

2. Більша частина регіонів продемонструвала стабільне зростання податкових надходжень: в першому півріччі 2024 року було сплачено на 29 – 99% податків більше аніж у першому півріччі 2021 року. Сюда увійшли такі регіони як Сумська, Дніпропетровська, Черкаська, Житомирська, Кіровоградська, Полтавська, Вінницька, Тернопільська, Івано-Франківська, Хмельницька і Рівненська області.

Детальне порівняння другої тенденції наведено в табл. 2.

Таблиця 2

Регіони з стабільним зростанням податкових надходжень

Область	Перше півріччя 2021 року, млн грн.	Перше півріччя 2024 року, млн грн.	Відсоткове порівняння
Сумська	4.7	6	+29%
Дніпропетровська	42.3	59.5	+41%
Черкаська	9.3	13.6	+46%
Житомирська	5.5	8.4	+53%
Кіровоградська	6.6	10.3	+57%

Полтавська	18.4	28.9	+57%
Вінницька	10.9	17.2	+58%
Тернопільська	7.3	12.8	+75%
Івано-Франківська	65	119.5	+84%
Хмельницька	8.5	16.3	+92%
Рівненська	6.7	13.2	+99%

Джерело: розроблено авторами за [1]

3. У деяких регіонах зафіксовано зростання податкових надходжень більше ніж у два рази: в першому півріччі 2024 року було сплачено на 102 – 152% податків більше ніж у першому півріччі 2021 року. До таких регіонів відносяться Волинська, Закарпатська, Львівська, Київська і Чернівецька області.

Детальне порівняння третьої тенденції наведено в табл. 3.

Таблиця 3

Регіони з високим зростанням податкових надходжень

Область	Перше півріччя 2021 року, млн грн.	Перше півріччя 2024 року, млн грн.	Відсоткове порівняння
Волинська	5.5	11	+102%
Закарпатська	24.7	52.2	+111%
Львівська	85.9	194.8	+127%
Київська	54.3	123.8	+128%
Чернівецька	7	17.6	+152%

Джерело: розроблено авторами за [1]

Отже, за результатами аналізу можна дійти висновку щодо поточного зміщення центрів туристичної активності переорієнтації туристичних потоків в безпечніші регіони на даний момент. Більшість регіонів які знаходяться у південній і східній частині країні, зараз у критичному положенні через

руйнування інфраструктури та безпекові ризики. Це підкреслює необхідність цілеспрямованої державної політики з відновлення цих регіонів після завершення бойових дій у післякризовий період.

Список використаних джерел:

1. Динаміка податкових надходжень по областях за перше півріччя 2024 року. *Державне Агентство Розвитку Туризму України*. URL: <https://www.tourism.gov.ua/blog/dinamika-podatkovih-nadhodzhen-po-oblastyah-za-pershe-pivrichchya-2024-roku> (дата звернення: 14.10.2024).